Община Цар Калоян, Област, Разградска

гр. Цар Калоян, пл. Демокрация, № 1, тел.: 0424 2316, факс: 08424 2388, E-mail: tsarkaloyan@abv.bg

Утвърдил:
ДАУД АЛЯ
Кмет на об

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

Годишен отчет за изпълнението на „Програмата за управление на отпадъците на община Цар Калоян за периода 2021 – 2027г.“ през предходната 2021 година

ПРИЕТ С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ЦАР КАЛОЯН

№ 9 **/** 28.02.22 **на Общински съвет Цар Калоян, протокол** 2

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. Управление на отпадъците

1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци
2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци
3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците
4. Финансиране на разходите
5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания

III. Анализ на отпадъците

1. Генерирани битови отпадъци
2. Строителни отпадъци
3. Специфични потоци отпадъци
4. Производствени и опасни отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

В съответствие с разпоредбите на чл. 52, ал. 9 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март Общинския съвет за изпълнението на общинската „Програма за управление на отпадъците на Община Цар Калоян“ през предходната календарна година.

През 2021 година с Решение **№ 43/14.09.2021 на Общински съвет Цар Калоян,** протокол № 7 се прие ***„Програма за управление на отпадъците на Община Цар Калоян за периода 2021 – 2027 година“***. Същата е изготвена в съответствие с изискванията на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и чл.79 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Цар Калоян, в съответствие с действащите нормативни изисквания.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Община Цар Калоян е член на ***Регионално сдружение за управление на отпадъците - Разград***. В сдружението участват още общините: Разград, Лозница, Самуил, Завет, Кубрат и Исперих. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Основната цел на програмата е насърчаване на ефективното използване на ресурсите и постигането на устойчив растеж, чрез прилагане на мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Цар Калоян като елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Разград.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните **резултати**:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. *Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци*

В община Цар Калоян има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината.

Събирането и транспортирането на отпадъците се извършва от дейност „Чистота“ към Община Цар Калоян. Тя обслужва както населението, така и сградите за обществено ползване, предприятията и фирмите на територията на общината. Отпадъците се събират, извозват и предават в регионалния център за третиране при Регионално депо за неопасни отпадъци-гр. Разград, където се депонират, без да се сепарират и третират предварително.

Дейност „Чистота“ към Община Цар Калоян извършва следните услуги:

1. Събиране на битови и строителни отпадъци и транспортирането им до депо за ТБО.

2. Почистване на отпадъци изхвърлени на неразрешени за това места, ликвидиране на незаконни сметища.

3. Други дейности, свързани с чистотата и на инфраструктурата на територията на Община Цар Калоян.

Отпадъците в община Цар Калоян се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

Към настоящия момент организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва и в трите населени места – общинския център гр. Цар Калоян, с. Езерче и с. Костанденец.

Събирането на битовите и смесени битови /търговски/ отпадъци се извършва от специализиран сметосъбиращ автомобил „ВМС“ с надстройка тип „Бобър“. Контейнерите се поставят на определени места, където се обслужват от горепосочения автомобил. Използват се кофи тип „Мелба“ и контейнери с обем 1.1 м3 за битови отпадъци.

Транспортирането на отпадъците се извършва периодично и зависи от характера на населеното място, гъстотата на застрояване, от сезона, от вида и количеството на генерираните отпадъци, от степента на обезпеченост с необходимите съдове. Същата трябва да осигурява необходимите санитарно-хигиенни изисквания, поради което не бива да се допуска период по-дълъг от 7 до 14 дни.

На всяко тримесечие се изготвят графици за провеждане на сметосъбирането по населени места, поставени на информационното табло.

Отчитайки обстоятелството, че общината е от селски тип, считаме за най-подходящи несменяемите съдове за смет. Това са съдовете, които обслужват непрекъснато дадена сграда или микрорайон, като периодично отпадъците от съдовете се претоварват на специализиран автомобил.

Съгласно домакинствата, които са 2783, общият брой контейнери в общината е 458, както следва:

- Тип „Бобър“ - метални с вместимост 1,1 – 228 бр.;
- Тип „Бобър“ - пластмасови с вместимост 1,1 – 123 бр.;
- Тип „Мелба“ - метални с вместимост 0,24 – 107 бр.

№	Населено място	Брой домакинства	Контейнерен парк Брой на съдовете, които се използват в съответното населено място				Честота на събиране и транспортиране на отпадъците			
			1.1 m^3 метални	1.1 m^3 пластмасови	0,24 m^3	Разделно събиране	1.1 m^3	1.1 m^3	0,24 m^3	Разделно
1.	гр. Цар Калоян	1693	132	87	107	27	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	Един път месечно

2.	с. Езерче	813	38	31	0	15	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	Един път месечно
3.	с. Костанденец	277	28	5	0	0	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	От 7 до 14 дни	0
	Общо за общината	**2783**	**228**	**123**	**107**	**42**	-	-	-	-

Източник: Община Цар Калоян - Съдове за сметосъбиране по населени места и честота на събиране и извозване на отпадъците, генерирани на територията на община Цар Калоян

Съдовете се обслужват по график като кратността се определя със Заповед на Кмета за всички населени места.

Община Цар Калоян не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел.

Малките количества строителни отпадъци, генерирани от ремонти на частни жилища и предприятия в общината се събират и извозват заедно със смесения битов отпадък.

От месец юни 2010 година отпадъците от трите населени места в община Цар Калоян се извозват на регионално депо – Разград. **За обекта има издадено комплексно разрешително – КР № 248-НО-ИО-АО/2008г. от МОСВ**, в което община Разград е определена като оператор.

Община Цар Калоян депонира отпадъците си на цени, които депото определя, съгласно договор **№ 206/31.07.2020,** сключен между община Разград и „А.С.А. България" ЕООД.

Цената за обезвреждане чрез депониране на всеки тон отпадък, постъпил на депото за 2021 година е:

- Цена за 1 тон депонирани отпадъци е в размер на 13,30 лв.
- Обезпеченията по чл. 60, ал.1 от Закона за управление на отпадъците са в размер на 3,86 лв./тон.
- Отчисленията по чл.64, ал.1 от Закона за управление на отпадъците са в размер на 82,00 лв./тон.

За календарната 2021 година в Регионално депо – Разград са извозени 1 296 780 кг. отпадъци.

2. *Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци*

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от Наредба №6/27.08.2013 г. с посл. изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г., отпадъците предназначени за обезвреждане, чрез депониране следва да се подлагат на предварително третиране. Министърът на околната среда и водите утвърждава със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в Република България.

От съществуващата система за управление на отпадъците на територията на община Цар Калоян може да се приеме, че не се осъществява предварително третиране на битовите отпадъци в процеса на събирането им от специализираните автомобили. Обезвреждане на битови отпадъци на територията на общината също не се извършва. Системи за разделно събиране на специфични потоци отпадъци на територията на общината не са изградени.

На територията на община Цар Калоян няма площадки и съоръжения за третиране на битови отпадъци. Същите се събират и извозват на Регионалното депо в Разград, където

директно се депонират. ***След въвеждане в експлоатация на новата сепарираща инсталация на Регионалното депо, отпадъците ще бъдат предварително третирани и сортирани преди депониране.*** На територията на община Цар Калоян се генерират основно смесени битови отпадъци, които са класифицирани като неопасни и инертни отпадъци, които отпадат от строително-ремонтни дейности от домакинствата.

За изпълнение на нормативното изискване относно предварително третиране на отпадъците и с цел намаляване на количествата, подлежащи на депониране Община Цар Калоян предвижда в бъдеще:

- Отделяне на биоразградимите отпадъци от общия поток битови отпадъци, чрез специални съдове и извозването им до инсталация за компостиране на Регионалното депо за отпадъци в гр. Разград и разширяване на системата за фамилно компостиране.
- Отделяне на опасните отпадъци от бита от общия отпадъчен поток, чрез събирането и извозването им до Регионален център за съхранение на опасни битови отпадъци.
- Отделяне на рециклируемите отпадъци, чрез въвеждане на система за разделно събиране и сключване на договор с организация по оползотворяването на тези отпадъци от всички населени места.

3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците

Въвеждането на устойчива общинска колективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включваща контейнери за разделно събиране с последващо сортиране по видове материали в сепарираща инсталация, и обезпечена със специализирана техника за отпадъци и транспортно обслужваща техника, е един процес, който е икономически приемлив и води до висока ефективност.

Ефективните системи за разделно събиране и последващо оползотворяване на отделните потоци отпадъци са ключът към успешното им управление. Основната концепция на организацията за разделно събиране на отпадъци се състои в това, че всеки отделен продукт се превръща в отпадък, като се смеси в кофата за общо събиране на отпадъци. Разделно събраните хартиени, пластмасови, метални и стъклени опаковки вече не са боклук, а търговски продукт – ценна суровина за промишлеността. Изхождайки от актуалната в момента законова рамка, се определя какъв/или какви именно компоненти от състава на ТБО ще се събират разделно от общия поток генерирани отпадъци.

Изборът и въвеждането на система за разделно събиране подпомаща икономиката чрез спестяване на ценни суровини, материали и ресурси и увеличава експлоатационния срок на депата за битови отпадъци.

В община Цар Калоян е въведена система за разделно събиране на рециклируемите отпадъци от опаковки и има сключен договор с оползотворяваща организация – „Екопак България" АД. През 2019 г. е одобрена Програма за развиване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Цар Калоян за периода 2019-2021 г.

Разположението на контейнерите по населени места е следното:

- Град Цар Калоян – 9 сини, 9 жълти и 9 зелени контейнера;
- Село Езерче – 5 сини, 5 жълти и 5 зелени контейнера;

Общият обем на разположените съдове възлиза на 63 000 литра, което е в съответствие с минималните критерии по чл. 24 и при спазване изискванията по чл.25 на НООО. Местата на разполагане на съдовете за разделно събиране са определени

съвместно от участниците в системата – община Цар Калоян, фирма „Астон Сервиз“ ООД и „Екопак България“ АД, съобразявайки се с изискванията на чл. 25 от НООО опаковки.

Системата за разделно събиране се обслужва със специализирана техника – автомобил, оборудван с хидрокран и преса.

Камионите са снабдени със сменяеми табели, указващи вида на отпадъка и цвета на обслужваните контейнери по установения график.

Оптимална честота на обслужване на контейнерите

За гр. Цар Калоян

За сини контейнери – един път месечно;

За жълти контейнери – един път месечно

За зелени контейнери – един път на четири месеца.

За с. Езерче

За сини контейнери – един път месечно;

За жълти контейнери – един път месечно

За зелени контейнери – един път на четири месеца.

Количества отпадъци общо по проекти на 1000 жители Януари 2021-Декември 2021 Цар Калоян (108200)

No	Проект	Население	Обслужване на контейнери			Сортиране на разделно събрани отпадъци	
			Цвят	Месец	Придобит отпадък бруто (кг.)	Количество отсортиран отпадък (кг.)	Битов отпадък
1	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Януари	400	200,000	200,000
2	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Януари	380	160,000	220,000
3	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Февруари	280	120,000	160,000
4	Цар Калоян (108200)	5270	Зелен	Февруари	2700	2700,000	0,000
5	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Март	320	160,000	160,000
6	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Март	360	155,000	205,000
7	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Април	680	340,000	340,000
8	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Април	620	270,000	350,000
9	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Май	184	90,000	94,000
10	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Май	700	300,000	400,000
11	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Юни	420	185,000	235,000
12	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Юли	340	150,000	190,000
13	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Септември	500	250,000	250,000
14	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Септември	360	155,000	205,000
15	Цар Калоян (108200)	5270	Зелен	Септември	2200	2200,000	0,000
16	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Октомври	460	230,000	230,000
17	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Октомври	300	130,000	170,000
18	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Ноември	200	100,000	100,000
19	Цар Калоян (108200)	5270	Жълт	Ноември	620	280,000	340,000
20	Цар Калоян (108200)	5270	Син	Декември	400	200,000	200,000

Табл. Количества разделно събрани отпадъци за Община Цар Калоян през 2021г.

С функционирането на системата за разделно събиране в Община Цар Калоян и подобряване на нейната ефективност през следващите години се цели да се намали потока на смесени битови отпадъци.

Предвижда се въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, генерирани в община Цар Калоян при източника, извозване и третиране в компостираща инсталация, която предстои да бъде изградена на Регионално депо – Разград. Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биотпадъци ще се осигурява и чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране в домакинствата.

Необходимо е да се създаде организация и за разделно събиране, извозване и третиране на строителните отпадъци. Към 2021 г. Община Цар Калоян няма сключени договор за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата. Предстои сключване на договор с Центърът за разделно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита – град Разград.

4. Финансиране на разходите

За финансиране на разходите по управление на отпадъците на своята територия общината събира от населението и фирмите такса – битови отпадъци за услугите по събиране, извозване и обезвреждане на битовите отпадъци, както и за поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и други територии предназначени за обществено ползване в населените места.

Таксата се събира от отдел „Местни данъци и такси" към Общинска администрация. **Съгласно „Наредба № 3** за определянето на администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Цар *Калоян,, /Наредбата е приета от Общински съвет на община с Решение № 15 от 22.02.2005г. и отменя досега действащата Наредба приета с Решение № 14 по Протокол №3 от 2002 г., Измеменена и допълнена с Реш. N 9 по Протокол 1 от 15.01.2007 год., Изм. с Реш. №70 от 20.08.2008 год., Изм. с Реш. №84 от 19.09.2008 год., Изм. с Реш. №56 от 19.12.2010 год., Изм. с Решение №2 с Протокол №1 от 27.01.2017 г., Изм. с Решение № 45 по Протокол № 8* ***от 20.12.2017г.,*** *Изменена и допълнена с Реш. №27 по Протокол №2 от 26.02.2018г.,* ***Изменена и допълнена с решение № 1, взето с Протокол № 1 от 09.02.2021 г./***

*Постъпленията от такса битови отпадъци през **2021** г. съгласно годишния отчет на общинския бюджет са приблизително **76 408 лв**. Разходите за сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и почистване на територии за обществено ползване възлизат на около 172 000 лв.*

***С Решение №57 от 22.12.2021, Протокол № 10 на** Общински съвет Цар Калоян е одобрена план-сметка за такса битови отпадъци за 2022 г. за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:*

- *Такса регламентирано депо / 1350 т. х 13,30 лева / – 17 955 лева.*
- *Заплати и осигуровки на отдел „ Чистота" – 38 134 лева.*
- *Разходи за закупуване на автомобил за сметосъбиране и сметоизвозване – 171 846 лв.*
- *Отчисления за обезвреждане на депонирани неопасни отпадъци в Регионално депо съгласно чл. 64 от ЗУО / 1400 т. х 95,00 лева / – 128 250 лева;*
- *Закупуване на ДМА – контейнери –20 000лева.*

Определя такса за битови отпадъци, пропорционално върху данъчната оценка на недвижимите имоти за 2022г. в трите населени места на територията на общината , в размери както следва:

1. За нежилищни имоти – търговски обекти на граждани /физически лица/ - 10 промила
2. За нежилищни имоти – търговски обекти на юридически лица и еднолични търговци – 10 промила.

5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания

Приключен е процесът по закриване и рекултивация на старото общинско депо за ТБО, разположено в местността „Иванчов дол", землище гр. Цар Калоян, чрез финансиране

по реда на ПМС №209 от 20 август 2009 г. Със Заповед на Директора на РИОСВ – Русе №274/16.07.2009 г. е преустановена експлоатацията на депото, считано от 28 юли 2009 г. Представеният в ПУДООС проект „Рекултивация на общински депа гр. Цар Калоян, Област Разград“ с вх. № 08-00-4861/12.11.2009 г. е одобрен за финансиране с Решение №310/26.10.2012 год. на УО на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“.

Проектът на обща стойност 826 043 лева е приключен през 2015 г., за което е съставен протокол №3 от 16.12.2015 г. за приемане на извършената работа по рекултивация на общинско депо – гр. Цар Калоян.

Поетапно се извършват почиствания на нерагламентирани сметища в населените места на територията на община Цар Калоян и се предприемат мерки за недопускане образуването на нови такива.

Ежегодно се организира почистване в населените места на територията на общината по повод кампанията „Да изчистим България за един ден”.

На територията на общината няма територии замърсени от промишлени отпадъци.

Употребата на пестициди и торове е в границите на нормативите. Важен проблем е събирането и безопасното съхраняване в регламентиран склад на всички залежали и негодни пестициди и такива с неизвестен произход.

Проблем остава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места и с това периодично възникват нерегламентирани сметища.

Ръководството на общината работи и по почистване на замърсени терени от безразборно изхвърлени отпадъци.

Във връзка с изпълнението на чл. 112, ал.1 и ал.2 от Закона за управление на отпадъците е издадена **Заповед № 176/22.06.2020г**. на кмета на Общината, с която е наредено на кметовете и кметските наместници по населени места да извършват контрол за недопускане изхвърлянето на отпадъци на неразрешените за това места и създаването на незаконни сметища

По отношение на замърсяване на почвата с битови, строителни, растителни отпадъци и оборски тор е характерно, че замърсяването е с локален характер и засяга главно мери и пасища. През периода 2017-2019 г. на територията на Община Цар Калоян са извършвани проверки, свързани с читотата на населените места, наличие на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. При обходите на населените места са констатирани терени замърсени със строителни, битови, растителни и животински отпадъци, както следва:

- терен с начин на трайно ползване - пасище, намиращ се в сервитута на пътя от град Цар Калоян за град Ветово, на площ от 1 дка са нерегламентирано са изхвърлени битови отпъцъци-пластмасови бутилки, дрехи, строителни отпадъци-счупени керемиди, натрошен бетон;
- терен с начин на трайно ползване-пасище, намиращ се в близост до християнските гробища, на площ от 0,500 дка са изхвърлени нерегламентирано битови отпадъци-дрехи, счупени пластмасови столове, строителни отпадъци-счупени керемиди, тухли, натрошен бетон.

В село Езерче, Община Цар Калоян в ПИ № 27156.12.5-държавна частна, начин на предназначение-земеделска, намиращ се в местността „Лозята” на площ от 2 дка са изхвърлени нерегламентирано строителни отпадъци-бетонови късове, счупени керемиди, камъни премесени с почва, мазилка, счупени плочки и други. На територията на Общината е въведена система на организирано сметопочистване и сметоизвазване. Като

цяло не е решен въпросът с третирането на строителните отпадъци. В село Езерче, замърсените терени в местността „Лозята" са със строителни отпадъци. Със средства на ПУДОС е извършено рекултивация и преустановяване експлоатацията на Общинска депо за битови отпадъци. Осъществява се мониторинг на рекултивираното депо.

На територията на общината е наличен един обект - „Еджи Ем" ЕООД - гр. Ветово, с площадка гр. Цар Калоян, на който е издаден Комплексно разрешително с № 535-Н0/2016 г.

При осъществения контрол за периода 2015 г. до 2019 г. не са установени нарушения на оператора при своята производствена дейност и съответно не са съставяни актове за установяване на административни нарушения (АУАН).

На територията на община Цар Калоян няма предприятия и/или съоръжения класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС.

III. Анализ на отпадъците

1. Генерирани битови отпадъци

Предотвратяването на отпадъци, което представлява мащабна цел, засяга и зависи от много широк кръг от заинтересовани страни. Тази цел влиза в националните цели, и се подкрепя от ангажираността на местните органи, но в основата си зависи от промените в отношението и поведението на домакинствата и бизнеса и от новите модели в промишлените процеси и проектирането на продуктите.

Предвид това, решението на проблемите изисква интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база.

Генерираните отпадъци на територията на Община Цар Калоян са основно неопасни отпадъци. Генерират се смесени неопасни отпадъци от домакинствата, производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата, от поддръжка на зелени площи, парковете, градините, строителните отпадъци от ремонтна и строителна дейност. Преобладава делът на битовите и селскостопанските отпадъци.

Съществуващата практика в Община Цар Калоян, както и във всички общини в Република България е обезвреждане на отпадъците, чрез депониране. Натрупването на големи количества биоразградими битови отпадъци, подлежащи на депониране, се явява основен проблем при управление на битовите отпадъци в общината. Към настоящия момент няма въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци, като голяма част от тях се изхвърлят в контейнерите за смет. Често се изхвърлят отпадъци от домакинствата на неподходящи места. С цел оползотворяване на оборския тор, гражданите ангажирани в земеделието, го натрупват в собствените си имоти.

На територията на община Цар Калоян не е изградена канализационна система и съответно ПСОВ за нея. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвени води.

Процентното участие на производствените отпадъци е незначително. Като цяло на територията на общината няма много производствени предприятия.

2. **Производствени и опасни отпадъци**

Редът за организацията на дейностите по третиране на производствени и **опасни отпадъци** е регламентиран в Наредбата за управление на отпадъците в община Цар Калоян. В съответствие с нея производствените отпадъци, които нямат характер на опасни отпадъци, се третират от причинителя, в собствени съоръжения съгласно одобрен от съответните компетентни органи проект на производствената дейност; от лицата, на които е дадено разрешение съгласно ЗУО; от оператори, притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на Закона за опазване на околната среда. Всички разходи за третиране и транспортиране на производствените и опасни отпадъци са за сметка на притежателя им, ако друго не е договорено. Извозването на производствени отпадъци, става със собствен превоз на фирмите или чрез сключване на двустранни договори с изпълнители за извозване и депониране на отпадъците.

Болничните отпадъци се генерират предимно от „Здравна служба" гр. Цар Калоян и с. Езерче и „Спешен център" в гр. Цар Калоян.

На територията на общината има залежали и негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които се съхраняват в базовия склад в с. Езерче. Приоритетното им обезвреждане е включено в проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност" с в РОП 00906-2017-0007., който е финансиран по Българо-Швейцарската програма.

Таблица 1: Препарати с изтекъл срок на годност

Община	*Землище*	*Количества от инвентаризацията*		
Цар Калоян	*с. Езерче*	*Твърди /кг./*	*Течни /л/*	*Общо /кг./*
		12 276	*3 611*	*15 887*

Количествата около 15 887 кг. се съхраняват в чували, по този начин си създава пряка опасност от замърсяване на почвите и подпочвените води.

3. **Строителни отпадъци**

Третирането на **строителните отпадъци** е един нов и голям ангажимент, както към Общините, като Възложители на строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци.

Въведена е изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време.

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

На този етап Общината не е изградила система за събиране и извозване на строителни отпадъци от домакинствата, и транспортирането им остава задължение на домакинствата и частните фирми, които извършват строителна дейност.

Общината няма собствени финансови средства за предприемане на такава стъпка, и разчита единствено на привличането на частна инвестиция. Това усложнява допълнително процеса на прилагане на нормативната уредба на местно ниво.

Основно предоставяне на информация в общината е чрез поставяне на съобщения на информационното табло разположено на партера на общинската администрация, както и при необходимост в местните медии.

4. *Специфични потоци отпадъци*

Съгласно изискването на чл. 133 от Закона за ветеринарно-медицинската дейност, кметовете на общините са задължени да организират събирането на умрели безстопанствени животни и дейностите по обезвреждане на странични животински продукти извън обектите, регистрирани в Областна дирекция по безопасност на храните.

В Община Цар Калоян се определи трупосъбирателна площадка с местоположение ПИ 38830.81.26 в землището на с. Костанденец, което получи положително становище от РИОСВ – гр. Русе. Същата ще се използва на основание Наредба № 22 от 10 февруари 2006г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в РВМС.

Анализите показват, че в община Цар Калоян има добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, чрез компостиране.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране.

<u>Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми</u>

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Друга група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор" е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане.

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на

символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложени в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

Отработени масла

Задълженията на Общината в това отношение се определят от *„Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти"*, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложени в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване", приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци.

Община Цар Калоян няма сключени договори с оползотворяващи организации за ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, негодни за употреба гуми и други специфични потоци отпадъци.

На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събираните масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др. Болничните отпадъци се генерират предимно от „Здравна служба“ - гр. Цар Калоян и с. Езерче и „Спешен център“ в гр. Цар Калоян. Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват.

Утайки от ПСОВ

Утайките от ПСОВ са източник на енергия при оползотворяването им чрез методите на изгаряне и извличане на фосфора. Най-масово все още се прилагат методите за оползотворяване в земеделието и за възстановяване на нарушени терени. В България за съжаление все още най-често срещания метод е депонирането на утайките след изсушаване.

Очакваното количество утайки крие риск за околната среда и за здравето на хората, в случай че не бъдат намерени и приложени съответните решения за тяхното стабилизиране, съхранение и/или оползотворяване. Законът за водите предвижда в канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места да бъдат включвани отпадъчни води съобразено с технологията за третиране на утайките предвид по-нататъшното им оползотворяване или крайно обезвреждане. По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда.

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин: материално оползотворяване върху земеделска земя; рециклиранен на

фосфора; енергийно оползотворяване в термични процеси; обезвреждане/наземно депониране.

При директното оползотворяване на утайки в земеделието е възможно възникването на някои неудобства (емисии на миризми, възможни рискове за околната среда или нещо друго). От друга страна не бива да се забравя, че тази употреба зависи от земеделските стопани, които не са длъжни да приемат утайки, а и техните изисквания към качеството се променят според сезона. Очаква се нарастващите нужди от съвременно третиране на утайките, което да гарантира премахването на патогенните организми и контрола върху замърсителите, да доведат до използването на утайките върху земеделска земя само след тяхното предварително третиране, например компостиране и производство на висококачествен компост. Всички основни методи за третиране трябва да бъдат подробно разгледани по отношение на това дали са подходящи за предоставянето на устойчиво решение за управлението на утайките.

На територията на община Цар Калоян няма изградени ПСОВ и поради липса на такива пречиствателни съоръжения не са разработвани Програми за управление на утайките.

Устойчивото управление на непрекъснато нарастващото количество отпадъци е едно от най-значителните предизвикателства пред съвременното общество. Образуваните отпадъци от жизнената дейност на човека, от производството и търговията изискват незабавни действия за намаляване на общото им количество, повторната им употреба, увеличаване на рециклирането и тяхното оползотворяване.

Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, но и ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната употреба води до съхранение на природни ресурси.

Ето защо управлението им е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.